

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΠΕΡΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ
ΝΟΜΟΥ 153(Ι)/2003 (ΑΡΘΡΑ 6.3 ΚΑΙ 6.4 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ)**

**ΑΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΧΩΡΟΥ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΥ, ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ (ΠΑΦ/00577/2021)**

**ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΦΑΡΑΓΓΙΑ ΑΓΙΑΣ ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ-ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ CY4000016**

Αρ.Φακ. 02.15.003.001 και 02.15.004.037.001

Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία χώρου στάθμευσης, περίφραξης και περιπτέρου στην κοινότητα Κρήτου Τέρρα της επαρχίας Πάφου.

Η παρούσα εκτίμηση απαιτείται με βάση το Άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και το Άρθρο 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων 2003 έως 2015, για προτεινόμενα έργα τα οποία δύνανται να επηρεάσουν περιοχή του Δικτύου Natura 2000 και δεν είναι άμεσα συνδεδεμένα με τους στόχους διατήρησης και διαχείρισης της περιοχής. Η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης εξετάστηκε σε συνεδρία της Ad-Hoc Επιτροπής, στις 12 Δεκεμβρίου 2023, στην οποία έλαβαν μέρος εκπρόσωποι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Δασών, του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) και του Terra Cypria.

1.Χαρακτηριστικά του έργου και χωροθέτηση

Η υπό μελέτη ανάπτυξη χωροθετείται στην κοινότητα Κρήτου Τέρρα της επαρχίας Πάφου. Το έργο προτείνεται να πραγματοποιηθεί εντός του τεμαχίου 127 Φ/Σχ. 35/35, το οποίο έχει συνολική έκταση 7.358 m² και εμπίπτει σε γεωργική ζώνη Γ3 (83%) και σε ζώνη προστασίας Ζ3 (14%). Η περιοχή μελέτης εφάπτεται στη Ζώνη Ειδικής

Προστασίας «Φαράγγια Αγ. Αικατερίνης - Αγ. Παρασκευής» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000, με κωδικό CY4000016 και εμπίπτει εντός περάσματος διέλευσης αποδημητικών άγριων πτηνών. Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία χώρου στάθμευσης 103 θέσεων, περιπτερου και περίφραξης για σκοπούς ασφάλειας. Το προτεινόμενο έργο θα καταλαμβάνει έκταση 400 m². Η πρόσβαση στο τεμάχιο γίνεται από εγγεγραμμένο δρόμο.

Σε απόσταση περίπου 500m βορειοανατολικά από το προτεινόμενο έργο εντοπίζονται οι καταρράκτες της κοινότητας Κρήτου Τέρρα, ενώ σε απόσταση περίπου 470m νοτιοδυτικά εντοπίζεται ο οικιστικός πυρήνας της κοινότητας. Στην ευρύτερη περιοχή παρατηρούνται κυρίως καλλιεργήσιμες εκτάσεις και εκτάσεις με φυσική βλάστηση.

Το προτεινόμενο έργο θα αποτελείται από:

- χώρο στάθμευσης 103 θέσεων
- περίπτερο
- χώρους υγιεινής
- περίφραξη περιμετρικά του χώρου στάθμευσης για λόγους ασφάλειας

2. Χαρακτηριστικά των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και της περιοχής μελέτης

2.1 Χαρακτηριστικά της ΖΕΠ Φαράγγια Αγίας Αικατερίνης – Αγίας Παρασκευής

Η ΖΕΠ «Φαράγγια Αγίας Αικατερίνης – Αγίας Παρασκευής» είναι μια σημαντική περιοχή για την πτηνοπανίδα με φαράγγια, ποτάμιο οικοσύστημα, θαμνώδεις βιοτόπους και παραδοσιακές καλλιέργειες, κυρίως από σιτηρά, φρουτόδεντρα και αμπέλια. Εντός της περιοχής η σημαντικότερη ανθρωπογενής δραστηριότητα αφορά τη γεωργία και κυρίως την καλλιέργεια σιτηρών και άλλων ξηρικών καλλιεργειών. Οι εναλλαγές της βλάστησης σε συνδυασμό με την παρουσία του υδάτινου στοιχείου και τους γκρεμούς προσθέτει ποικιλία στο τοπίο και τους οικοτόπους, με αποτέλεσμα η περιοχή να φιλοξενεί σημαντικό αριθμό ειδών πτηνοπανίδας.

Συνολικά στην περιοχή έχουν καταγραφεί 101 είδη πτηνών, από τα οποία τα 50 φωλιάζουν στην περιοχή και τα 27 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Η περιοχή καθορίστηκε ως ΖΕΠ για τέσσερα είδη του Παραρτήματος I

της Οδηγίας για τα Άγρια Πουλιά, τα οποία αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς και είναι τα εξής:

- i. ο Ζάνος (*Falco peregrinus*)
- ii. η Κράγκα (*Coracias garrulus*),
- iii. η Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cypriaca*),
- iv. η Δακκανούρα (*Lanius nubicus*) και

Η ΖΕΠ στο μεγαλύτερό της μέρος καλύπτεται κυρίως από μακκία βλάστηση (*Pistacia*, *Genista sphacelata*, *Calicotome villosa*). Μεγάλο μέρος επίσης καλύπτεται από σκληρόφυλλη βλάστηση με δρύες (*Quercus infectoria*) και από πουρνάρια (*Quercus coccifera*). Η κοίτη του ποταμού καλύπτεται από καλαμιώνες (*Arundo donax*) και πλατάνους (*Platanus orientalis*). Παραπλεύρως της κοίτης του ποταμού υπάρχουν καλλιέργειες εσπεριδοειδών.

Η διατήρηση της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, μέσω της προστασίας και διαχείρισης των ενδιαιτημάτων των ειδών χαρακτηρισμού, η διατήρηση της παρουσίας των άλλων φωλεάζοντων πληθυσμών πτηνών καθώς και η ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του κοινού και ανάδειξη της περιοχής, αποτελούν τους στόχους διατήρησης της ΖΕΠ.

2.2 Χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης

Μεγάλο μέρος του τεμαχίου της προτεινόμενης ανάπτυξης χρησιμοποιείται ήδη ως χώρος στάθμευσης από τους επισκέπτες της περιοχής, συνεπώς η φυσική βλάστηση εντός του τεμαχίου εντοπίζεται κυρίως περιμετρικά και στο βόρειο τμήμα του. Στα πλαίσια της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις για καταγραφή της χλωρίδας την περίοδο μεταξύ 27/4-6/5/2022. Εντός των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης δεν εντοπίστηκε κάποιος τύπος οικοτόπου, ενώ καταγράφηκαν συνολικά 33 είδη χλωρίδας, εκ των οποίων κανένα δεν περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου. Για την κατασκευή του έργου θα χρειαστεί να αφαιρεθούν 13 είδη χαμηλής βλάστησης, ενώ δεν αναμένεται να επηρεαστούν τα δέντρα που εντοπίζονται εντός και στα όρια και το βόρειο τμήμα του τεμαχίου. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 21 πτηνοπαρατηρήσεις, 10 κατά την περίοδο 27/4/2022 μέχρι 7/6/2022 και 11 κατά την περίοδο 13/6/2023 μέχρι 26/10/2023. Σε αυτές συνολικά καταγράφηκαν 42 είδη πτηνών, εκ των οποίων 5 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2009/47/EC, ο Τσακρόστρουθος (*Emberiza calandra*), ο

Κεφαλάς (*Lanius collurio*), η Δακκαννούρα (*Lanius nubicus*), η Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cyprica*) και ο Τρυπομάζης (*Sylvia melanothorax*). Επιπλέον περίπου 300 μέτρα από τον χώρο της ανάπτυξης εντοπίστηκε να φωλιάζει το είδος *Carduelis carduelis*.

3. Πιθανές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου

Οι πιθανές επιπτώσεις κατά την κατασκευή του έργου αναμένεται να αφορούν:

- α. Την όχληση ειδών πανίδας και πτηνοπανίδας, κυρίως λόγω της διασποράς σκόνης και της πρόκλησης θορύβου, κατά την εκτέλεση των χωματουργικών και κατασκευαστικών εργασιών και την διακίνηση βαρέων οχημάτων. Οι επιπτώσεις αυτές θα είναι χρονικά περιορισμένες και αναστρέψιμες.
- β. Τον επηρεασμό χώρων τροφοληψίας και φωλεοποίησης ειδών πτηνοπανίδας εντός ή πλησίον των τεμαχίων του προτεινόμενου έργου. Κατά την κατασκευή του έργου δεν αναμένεται να αποκοπούν δέντρα αλλά είδη χαμηλής βλάστησης που φύονται στα όρια του τεμαχίου και χρησιμοποιούνται από την πτηνοπανίδα της περιοχής.
- γ. Επιπτώσεις στα είδη και τους οικοτόπους της περιοχής, λόγω των εργασιών για τη σύνδεση του έργου με το δίκτυο υδροδότησης της περιοχής.

Κατά τη λειτουργία του έργου οι επιπτώσεις αφορούν:

- α. Την όχληση των ειδών χαρακτηρισμού της περιοχής και υποβάθμιση των ενδιατημάτων τους λόγω της αύξησης της διακίνησης οχημάτων και της επισκεψιμότητας της περιοχής ΖΕΠ. Η επίπτωση αυτή αποτελεί και τη σημαντικότερη, δεδομένου ότι η περιοχή έχει ήδη υψηλή επισκεψιμότητα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Ενδεχόμενη επιπλέον αύξηση και παράταση του χρόνου παραμονής των επισκεπτών λόγω των διευκολύνσεων, είναι πιθανό να οδηγήσει σε σημαντική όχληση των ειδών πτηνοπανίδας της περιοχής, καθώς σύμφωνα με τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης στο τεμάχιο ανάπτυξης και ιδιαίτερα κοντά στα όριά του καταγράφηκαν μεταξύ άλλων και άτομα των ειδών *Oenanthe cyprica* και *Lanius nubicus*, τα οποία αποτελούν είδη καθορισμού της περιοχής και χρησιμοποιούν το τεμάχιο και την γύρω περιοχή για τροφοληψία και ξεκούραση.

- β. Την όχληση και πιθανή θανάτωση ειδών ερπετοπανίδας, τα οποία δραστηριοποιούνται στην περιοχή, λόγω της αυξημένης διακίνησης οχημάτων στο δρόμο πρόσβασης προς τον χώρο στάθμευσης.
- γ. Την αύξηση του κινδύνου πρόκλησης πυρκαγιών ως συνέπεια της αύξησης της επισκεψιμότητας. Στην περιοχή παρατηρούνται μεγάλα και συχνά κρούσματα πυρκαγιών. Όπως αναφέρεται και στο διαχειριστικό σχέδιο είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί αυτή η πρόκληση παράλληλα με την διαφύλαξη των βιοτόπων. Επιπλέον το μονοπάτι εντός της περιοχής Natura είναι στενό σε κάποια σημεία και τίθεται θέμα ασφάλειας των επισκεπτών αν υπάρχει αυξημένη προσέλευση.
- δ. Την όχληση των ειδών πτηνοπανίδας λόγω του φωτισμού που προβλέπεται να τοποθετηθεί για λόγους ασφάλειας.

Οι πιθανές συσσωρευτικές επιπτώσεις στη ΖΕΠ προέρχονται από διάφορες εγκαταστάσεις/χρήσεις στην ευρύτερη περιοχή του έργου, όπως γεωργικές καλλιέργειες, κτηνοτροφική δραστηριότητα, συνεχής επέκταση του οδικού δικτύου το οποίο είναι αρκετά εκτεταμένο, διάνοιξη χωμάτων δρόμων και ανέγερση μεμονωμένων κατοικιών και άλλων υποστατικών.

Οι πιέσεις που δέχονται τα είδη της περιοχής σε συνδυασμό με την αύξηση της επισκεψιμότητας η οποία πιθανώς θα προκύψει λόγω της κατασκευής του έργου είναι δυνατό να τα επηρεάσει αρνητικά τα αντικείμενα προστασίας και να εμποδίσει την επίτευξη των στόχων διατήρησης.

4. Συμπεράσματα

Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου στη ΖΕΠ «Φαράγγια Αγίας Αικατερίνης και Αγίας Παρασκευής», στα αντικείμενα προστασίας και στους στόχους διατήρησής της λήφθηκαν υπόψη:

- α) η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης,
- β) το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΖΕΠ «Κοιλιάδα Φαράγγια Αγίας Αικατερίνης – Αγίας Παρασκευής»
- γ) η σχετική νομοθεσία και
- δ) οι εξειδικευμένες γνώσεις των ειδικών που συμμετείχαν στην Ad Hoc Επιτροπή.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω στοιχεία διαφάνηκε ότι, η κατασκευή και λειτουργία του εν λόγω έργου αναμένεται να έχει σημαντικές, μη αναστρέψιμες αρνητικές επιπτώσεις στη ΖΕΠ και συνεπώς δεν συστήνεται η υλοποίηση του.

Τμήμα Περιβάλλοντος
Αύγουστος 2024

Παράρτημα Ι: Απόψεις Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας

Re: Συνεδρία Ad-hoc Επιτροπής - 12/12/2023

Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>

To eerotokritou; 'Martin Hellicar'; 'Artemis'; info@opok.org.cy; 'Andreas Demetropoulos'

Cc birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; info@terracypria.org; andrecws@gmail.com; 'Eleni Stylianopoulou'; madamidou@environment.moa.gov.cy; 'Despo Zavrou'; 'Kyriaki Michael'; 'Aikaterini Tokalaki'; Game Fund

Reply

Reply All

Forward

Tue 12/12/2023 8:37 am

You forwarded this message on 12/02/2024 1:29 pm.

CAUTION: THIS EMAIL ORIGINATED FROM OUTSIDE OF THE ORGANIZATION. DO NOT CLICK LINKS OR OPEN ATTACHMENTS UNLESS YOU RECOGNIZE THE SENDER AND KNOW THE CONTENT IS SAFE.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα σας παραθέτω τις θέσεις μας λόγω του ότι δεν θα μπορούσαμε να παραστούμε στη σημερινή συνάντηση.

1) Θέμα α. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να διευκρινιστούν και να γίνει αντιμετώπιση των πιο κάτω ζητημάτων:

i) Εάν είναι απαραίτητο να γίνει τοιχαράκι θα πρέπει να αφήνονται συχνά ανοίγματα για την πανίδα. Ο τελικός σχεδιασμός και οι λεπτομέρειες θα πρέπει να υποβληθούν και να εγκριθούν πριν από την εξασφάλιση τυχόν σχετικών αδειών και να περιλαμβάνονται όροι στις σχετικές περιβαλλοντικές εγκρίσεις.

ii) Δεν θα υπάρχει μόνιμος φωτισμός σε λειτουργία. Ο φωτισμός θα πρέπει να είναι ελεγχόμενος και να είναι σε λειτουργία μόνο ορισμένες περιόδους/ώρες του έτους και με αισθητήρες. Προτείνουμε να είναι σε λειτουργία μόνο μέχρι τις 22.00 το βράδυ και για την περίοδο Ιουλίου-Οκτωβρίου.

iii) Θα πρέπει να διευκρινιστεί το θέμα των φωτοβολταϊκών πλαισίων, που θα τοποθετηθούν και γιατί είναι απαραίτητη η χρήση τέτοιας μεγάλης ισχύς (150 kW) για αυτό το έργο.

iv) Δεν συμφωνούμε και δεν πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο να υπάρξει σύνδεση του έργου με το δίκτυο υδροδότησης της κοινότητας.

2) Θέμα β. Δεν φέρουμε ένσταση για το έργο νοουμένου ότι η σύνδεση σε περίπτωση που απαιτηθεί νέο δίκτυο (ή επέκταση) σύνδεσης θα γίνει υπόγεια. Επίσης η όλη σύνδεση του έργου και οι συναφείς υποδομές του έργου θα μονωθούν κατάλληλα για σκοπούς αποτροπής ηλεκτροπληξίας των πτηνών.

3) Θέμα γ. Δεν φέρουμε ένσταση για το έργο νοουμένου ότι η σύνδεση σε περίπτωση που απαιτηθεί νέο δίκτυο (ή επέκταση) σύνδεσης θα γίνει υπόγεια. Επίσης η όλη σύνδεση του έργου και οι συναφείς υποδομές του έργου θα μονωθούν κατάλληλα για σκοπούς αποτροπής ηλεκτροπληξίας των πτηνών.

Πανίκος Παναγίδης
Λειτουργός Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας

Ταμείο Θήρας - Game & Fauna Dept.
Υπουργείο Εσωτερικών - Ministry of the Interior
tel: 00 357 22 560 113
fax: 00 357 22 560 114

Παράρτημα II: Πίνακας ευθυγράμμισης απόψεων μελών ad-hoc Επιτροπής με συμπεράσματα Έκθεσης ΕΟΑ

Μέλος ad-hoc Επιτροπής	Απόψεις	Αντιμετώπιση/Επεξήγηση
Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας	Διευκρίνιση κατά πόσο είναι απαραίτητη η κατασκευή τοίχου για περίφραξη & έγκριση τελικού σχεδιασμού πριν την εξασφάλιση αδειών	Διευκρινίστηκε κατά τη συνεδρία, αρνητική απόφαση Περιβαλλοντικής Αρχής, δε θα εφαρμοστούν μέτρα μετριασμού.
	Ελεγχόμενος φωτισμός με αισθητήρες, σε λειτουργία μόνο την περίοδο Ιουλίου-Οκτωβρίου και μόνο μέχρι τις 22.00	Αρνητική απόφαση Περιβαλλοντικής Αρχής, δε θα εφαρμοστούν μέτρα μετριασμού.
	Διευκρίνιση της ισχύος ΦΠ που θα τοποθετηθούν για ηλεκτροδότηση	Διευκρινίστηκε κατά τη συνεδρία
	Αρνητική τοποθέτηση για τη σύνδεση του έργου με το δίκτυο υδροδότησης της Κοινότητας	Υιοθετήθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή.
Τμήμα Δασών	Αρνητική τοποθέτηση	Υιοθετήθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή
ΟΠΟΚ	Αρνητική τοποθέτηση, το προτεινόμενο έργο, παραπέμπει σε τουριστική ανάπτυξη, δεν ταιριάζει σε περιοχή Natura.	Υιοθετήθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή
Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου	Αρνητική τοποθέτηση, προτιμότερο η στάθμευση των οχημάτων να γίνεται στην Κοινότητα και οι επισκέπτες να περπατούν προς την περιοχή Natura.	Υιοθετήθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή
Terra Cypria	Προβληματισμός για θέματα ασφάλειας και πυροπροστασίας στο μονοπάτι εντός της ΖΕΠ, λόγω	Αναφέρεται στην έκθεση, υιοθετήθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή.

	της αύξησης επισκεψιμότητας της περιοχής, αρνητική τοποθέτηση.	
--	--	--